

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Het dode kind op Elisa's bed

En zij ging op en legde hem op het bed van de man Gods (2 Kon. 4:21)

Wat kwam het plotseling. 's Morgens ging haar kind – een kind van het wonder – blij van huis. Zijn vader had het druk. Samen met de knechten moest de oogst binnen gehaald worden. Daar wilde de kleine jongen graag bij zijn. Zijn moeder vond het goed en toen ging hij. Niemand dacht er aan dat dit wel eens de laatste keer zou kunnen zijn.

Het duurde niet eens zo erg lang of de jongen werd thuis gebracht. Hevige hoofdpijnen had hij. Ongerust nam zijn moeder hem op haar schoot. Al snel drong het tot haar door: het ging niet goed. Maar wat kon ze toen nog voor hem doen? Als de dood komt staat elk mens machteloos. En inderdaad, de dood kwam. De adem van de jongen stokte en viel weg. Nog een laatste rilling. Toen viel het lichaam slap. Wat zijn moeder toen nog probeerde had geen enkel effect meer. Wat moest ze toen?

Natuurlijk kan ze zo niet blijven zitten. Ze zal haar kind nu wel op zijn bed leggen en dan haar man laten roepen. En verder alle dingen regelen voor de begrafenis. In het warme klimaat, zeker in de oogsttijd, kan de begrafenis niet worden uitgesteld. Die moet vandaag nog plaats vinden en dus is er heel wat te regelen.

Maar nee, ze legt dat kind niet op zijn eigen bed. Ze neemt hem op, gaat met hem in haar armen naar buiten, de trap op naar boven, waar ze indertijd een kamertje voor Elisa heeft laten maken, en op het bed in die kamer legt ze hem dan neer. Op het bed van de man Gods. Ja, zo noemt de Heilige Geest dat bed. Waarom doet ze dat? Is dat niet wat vreemd? Waarom laat ze trouwens haar man er niet bij roepen? Hij is toch de vader? O, ze zou best kunnen duidelijk maken waarom ze het zo doet. Maar ook al horen we het niet uit haar eigen mond, toch kunnen we het wel een beetje begrijpen. Of u niet?

Let er eens op dat het bed, waarop ze haar kind legt, uitdrukkelijk het bed van de man Gods wordt genoemd. Dat wil zeggen, dat deze moeder haar kind niet gereed maakt voor een begrafenis, maar voor een opwekking! Ja, een opwekking. Zij kan onmogelijk geloven, dat de dood van de jongen het laatste zal zijn. Nee, dat is niet een wanhopige poging om haar kind vast te willen houden. Als ze de jongen op dat bed legt doet ze dat in het geloof.

Geloof? Ja, wat dacht u dan? Hoe had ze dat kind ontvangen? Via het wonder. En bij de voltrekking van dat wonder was Elisa betrokken geweest. En Elisa is niet zomaar een vriendelijke man, die van tijd tot tijd eens bij haar langs komt, Elisa is de man Gods. Zo heeft ze hem leren kennen. Zo heeft ze hem ook leren respecteren. Zo heeft ze in en door hem de God van Israël aan het werk gezien. Dat werk heeft ze trouwens in haar eigen lichaam ervaren. En nu dan? Wat de Heere nu aan het doen is, begrijpt ze niet. Nee, natuurlijk begrijpt ze het niet. Wie kan Gods wijs beleid doorgronden? Maar ze kan niet geloven, dat de Heere haar dit wonderkind nu al ontnemt. Ze weet niet hoe en het zal ook niet onaangevochten zijn, maar ze gelooft in zijn opstanding. En bij die opstanding wil ze ook de bemiddeling en de voorbidding van de man Gods betrekken. Haar geloof lijkt op dat van Abraham. Hij kon niet geloven, dat hij zijn zoon Izak kwijt zou raken aan de dood. Zelfs als Izak zou sterven zou God hem weer uit de dood teruggeven.

Hoe kwam deze vrouw aan dat geloof? Van niemand anders dan van de Heilige Geest. Heeft Hij haar indachtig gemaakt wat er eens in Zarfath gebeurde toen Elisa's voorganger Elia daar verblijf hield? Indachtig maken is immers een van de werken van de Heilige Geest (Joh. 16:13) en als deze vrouw nu haar geloof bewijst uit de werken die ze doet, krijgt de Heilige Geest eer van Zijn werk.

Viel het haar zwaar om in de opstanding van haar kind te geloven? Ja zeker, voor zover het haar geloof moest zijn. Dan zou het onmogelijk zwaar zijn geweest. Maar toen ze geloof kreeg en de Heere het in haar deed geloven, kon ze niet eens meer anders. Toen was niet-geloven onmogelijk geworden. Noemt u dat een raadsel? Dat is het ook, maar tegelijk is het heilige werkelijkheid.

P. den Butter

Huppelend naar het Avondmaal?

'Als een lammetje huppelde ik naar het Avondmaal', zo zei eens iemand tegen mij. Hij herkende zich niet in de woorden die het Avondmaalsformulier gebruikt: '...onze bezwaarde en verslagen harten'. En nog minder in de uitdrukking' '...dat wij middenin de dood liggen'. Want zo zei hij: 'Jezus is toch voor ons gestorven? Waarom dan die sombere taal?' Toen we wat gingen doorpraten, bekreep mij de vrees dat hij eigenlijk niet wist waarvoor de Heere Jezus was gestorven. Het ontbrak hem aan zondekennis. Hij vond ook dat het allemaal niet zo zwaar hoeft en snapte niet waar mensen zich druk om maken. 'Je moet Jezus gewoon aannemen en dan is het goed', zo zei hij. Zulke gedachten kan ik echter niet in de Bijbel terugvinden. Integendeel, de Bijbel veroordeelt dat. Dan onderscheid je het lichaam des Heeren niet, en eet en drink je jezelf een oordeel.

Met knikkende knieën zijn de broers naar Egypte teruggegaan. Laten we er niet gering over denken. Juda moest er rekening mee houden, dat hij zijn leven voor Benjamin zou moeten geven. En zouden ze Simeon nog zien? En wat zou die onderkoning zeggen over dat geld dat in hun zakken zat? Maar ze hadden geen keus. In Kanaän zouden ze van honger sterven. En als ze dan arriveren, worden de broers meegenomen, tot in het binnenste van Jozefs paleis. Daar beginnen ze zich te verontschuldigen tegenover de huismeester: *'...Och, mijn heer!* Wij weten echt niet hoe dat geld in onze zakken gekomen is, we hebben niet gestolen!'

De situatie waarin de broers gebracht worden, komen we op vele plaatsen in de Bijbel tegen. Situaties waarin mensen in het nauw zitten. Die met de rug tegen de muur komen te staan. Denk aan de knechten van Benhadad die met een strop om hun nek naar de koning van Israël gaan, als teken van schuld en overgave, met het gebed om genade (1 Koningen 20). Of denk aan de bloedvloeiende vrouw, die vanwege haar ziekte ceremonieel onrein was. Ze

gaat bevend naar Jezus toe, want de wet verbood haar om onder het volk te komen. Maar ze kon niet anders. Hij alleen kon haar helpen.

We vinden die zieletoestand ook in het Avondmaalsformulier. Gods kinderen herkennen dat. Ze zijn vaak zo bevreesd vanwege hun zonden. Bevreesd vanwege Gods heiligheid. Mefiboseth lag bevend voor koning David op de grond. Wat was die man bang. Hij was een nazaat van koning Saul en vreesde dat David wraak zou gaan nemen. Maar hoor eens, wat zegt David? *Vrees niet.* Wat zegt Jezus tegen die bloedvloeiende vrouw? *Vrees niet.* En de huismees-ter van Jozef gaat ook spreken. Iets wat hij ongetwijfeld in opdracht van zijn meester heeft gedaan. *Vrede zij ulieden, vreest niet.*

Het valt zo mee voor mensen die bekommerd zijn vanwege de zonde. Die bevreesd zijn vanwege Gods heiligheid. Dan kun je je zo arm voelen, zo neergebogen. Maar wat een wonder als God je dan laat horen dat er nog doen aan is. *Vreest niet.* God zendt Zijn huismeesters uit, Zijn dienaren, om armen het Evangelie te verkondigen.

Is dat ook geen bemoediging naar de tafel van de Koning toe? Het Avondmaalsformulier beschrijft mensen met 'bezwaarde en verslagen harten'. Mensen die overal bezwaren en gevaren in zien. En die bezwaren zijn ook heel reëel. Want wie zijn zij? En Wie is die heilige Gastheer? Daar komt bij dat brood en wijn getuigen van Zijn gebroken lichaam en vergoten bloed. Christus heeft om hun schuld zo ontzaglijk zwaar moeten lijden. Zouden ze daar dan huppelend naar toe kunnen gaan? Nee, jonge mensen, dat kan ik in de Bijbel en het formulier nergens vinden.

Maar als je dan zo bent. Onwaardig en schuldig. En als het in je hart leeft: *'Heere tot Wie zal ik heengaan, Gij hebt de Woorden des eeuwigen levens'* (Johannes 6:68). Als je ervan overtuigd bent, dat er buiten de Gastheer van de Avondmaals-tafel geen leven is. Dan is er de ruime nodiging: kom dan maar. Met je zonden. En met je tekorten. En met alles wat je bezwaart en benauwt. Het valt bij deze Koning zo mee. Dat hebben de broers van Jozef ook ondervonden.

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Genesis 43:16
Als Jozef Benjamin met hen zag, zo zeide hij tot den-gene, die over zijn huis was: Breng deze mannen naar het huis toe, en slacht slachtvee, en maak het gereed; want deze mannen zullen te middag met mij eten. Toen vreesden deze mannen, omdat zij in het huis van Jozef gebracht werden,

De concordantie van de Bijbel, samengesteld door Abraham Trommius, heeft door de jaren heen haar diensten bewezen. En nog. Regelmatig wordt bijzonder door de predikant er dankbaar gebruik van gemaakt. Nu zijn er woorden die niet in de concordantie voorkomen. Woorden die door ons gebruikt worden en zelfs legitiem zijn, zodat we ze in de belijdenisgeschriften aantreffen en die zo tot het belijden van de kerk behoren. Denk aan de woorden drie-eenheid, voorzienigheid en kinderdoop. Letterlijk komen ze in de Bijbel niet voor. Vandaar dat ze in de concordantie ontbreken. Toch zijn deze en andere woorden naar de Schrift.

Het is noodzakelijk teksten te vergelijken. Dit geldt ook voor het woord kerk. Dit woord komt letterlijk niet voor in de Bijbel. Het woord kerk is afgeleid van het Griekse woord kuriakè. Dat betekent 'wat des Heeren is.' Dit woord kerk kan en mag naar de Schriften gebruikt worden. Er wordt veel gesproken over 'gemeente'. Dan gaat het over de plaatselijke kerkelijke gemeente. Als het gaat over het kerkverband dan wordt de naam 'kerk' gebruikt. In de praktijk hebben beide namen naar de Schrift betekenis. De kerk, de gemeente, heeft haar ontstaan en bestaan te danken aan het werk van God. Israël was in een bijzondere verhouding tot God de Heere gesteld. Gij zijt een heilig volk den Heere uw God en u heeft de Heere verkoren om Hem tot een volk des eigendoms te zijn. Uit al de volken die op de aarde bekend zijn (Deut. 14:2). Zie ook Deut. 26: 16 en 19. In het Oude Testament was het universele geprofeteerd bijvoorbeeld tot Abraham (Gen. 13:3b), in het Nieuwe Testament is dat vervuld. Het boek Handelingen tekent de voortgang van 's Heeren werk. Het evangelie gaat van Jeruzalem door plaatsen en streken naar Rome. (Hand. 28). En dat onverhinderd. Laat dit woord ons aanspreken. Zo ook het hele Nieuwe Testament. Elk boek of brief bevat gegevens die van belang zijn

Het Apostolicum (35)

voor ons beeld van de Kerk. De vroege kerk was zich dit ook bewust, vandaar het apostolisch belijden. Ik geloof een heilige katholieke algemene kerk. De kerk was en is een geloofszaak, zij is voorwerp van het geloof. Alles waarvan God de Heere in Zijn Woord spreekt wordt van harte geloofd. Wat God de Heere zegt van de kerk is waar. Men leeft erbij. De kerk is door het Woord en blijft bestaan door het Woord. Door de machtige, krachtige werking van de Heilige Geest. Woord en Geest werken samen. Vandaar zondag 21 na zondag 20. Eerst wordt over de Heilige Geest gesproken en daarna over de Kerk. De Kerk is en was het kroondomein des Heeren. Ten spijt van satan en wereld. Beide geloven in het bestaan en voortbestaan van de Kerk. Vandaar hun bestrijdende, verlokkende werkingen. Er wordt met de Kerk gespot: Laat de Kerk los, wat heb je eraan. Er zijn zelfs meer opmerkingen. Die stemmen en gedachten waren er ook in het verleden. Maar God de Heere gaf gedachten en werkelijkheden voor vandaag. De naam kerk werd gezien en beleden als onzichtbaar en zichtbaar. Calvijn meent dat de Schrift op tweeërlei wijze spreekt over de Kerk. De Kerk voor Gods aangezicht en de Kerk die gezien wordt door de mensen. Twee onderscheidingen van één Kerk. In protestantse belijdenisgeschriften komen we die onderscheiding ook tegen. In de Westminster Confessie (1647) staat: De katholieke of algemene Kerk die zichtbaar is, bestaat uit het hele getal van de uitverkorenen die onder Christus hun Hoofd tot één vergaderd waren, vergaderd zijn of nog zullen worden. De zichtbare Kerk, die onder het Evangelie ook katholiek of algemeen is, en niet zoals vroeger onder de wet beperkt is tot één volk, bestaat uit alle mensen die in heel de wereld de ware godsdienst belijden en hun kinderen. Zij is het Koninkrijk van de Heere Jezus Christus, het huis en het gezin van God. Want buiten haar is geen mogelijkheid om zalig te worden. In art. 27 NGB gaat het over de Kerk voor Gods aangezicht. Zij is een heilige vergadering van ware gelovige christenen. In art. 29 gaat het over de Kerk zoals wij haar ontmoeten. Zij moet als de ware Kerk van allerlei sekten en van de valse kerk onderscheiden worden. Er zijn ook huichelaars die niet tot de Kerk behoren hoewel zij uiterlijk in haar zijn. Calvijn had al gezegd, als het ging over de zichtbare zijde van de Kerk: In

deze Kerk zijn zeer veel huichelaars die niets van Christus hebben dan de Naam en de uiterlijke schijn. In antwoord 54 van de Heidelbergse Catechismus gaat het ook over de Kerk. Hier worden iets andere bewoordingen gebruikt dan in de NGB. Maar de inhoud stemt overeen. Het komt aan op de inhoud. Wat we in zondag 31 lezen staat er niet buiten. Zo ook zondag 30 als het erover gaat voor wie het Avondmaal is ingesteld. Dat is ook vandaag nog van betekenis. Temeer daar de leer der Kerk en zo de beleving naar het Woord niet meer zo spreekt. In de Dordtse Leeregels worden we gewezen op de Kerk van gelovigen, gefundeerd in het bloed van Christus, dewelke Hem, haar Zaligmaker, Die voor haar, als een bruidegom voor zijn bruid, aan het kruis Zijn leven overgegeven heeft, standvastiglijk beminne, geduriglijk diene, en hier en in alle eeuwigheid prijze. Hoofdstuk 2 paragraaf 9. In de Dordtse Leeregels wordt de zichtbare zijde van de Kerk duidelijk doelgericht beleden in Woordverkondiging en Woordvrucht. Gaat het in zondag 21 over de Kerk dan dienen we erop te letten wat Christus als Hoofd en Koning doet. Gezalfd tot Zijn werk, vergadert en beschermt Hij Zijn Kerk. Christus zorgt ervoor dat zij niet verdwijnt. Een herder leeft voor zijn schapen. Zo staat, leeft en werkt Christus voor de Zijnen. En dat onder het hele menselijke geslacht. Met als hoofddoel het eeuwige leven. Christus doet alles door Zijn Woord en Geest. Er was en is een gemeente, een Kerk tot het eeuwige leven uitverkoren. Roept het woord 'uitverkoren' vragen of opmerkingen op? Is dit woord on-Bijbels? Niemand kan dit zeggen. In hoofdstuk 1 van de Dordtse Leeregels staan heilzame, leerzame lessen. Sla niet over de paragrafen 12 en 16. Zeer pastoraal is paragraaf 16.

M.C. Tanis

1 Korinthe 15:58. 'Zo dan, mijn geliefde broeders, zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren'.

Deze preek over 1 Korinthe 15:58 was nog niet eerder in druk verschenen. Zij is voor het eerst uitgegeven in 2015. De preek werd gehouden op 14 november 1695 na de bediening van het sacrament van het Heilig Avondmaal. Het handschrift is te vinden in het Zeeuws Archief in Middelburg.

De Heere openbaart Zich in het Woord als de drie- enige God. Van nature heeft er niemand lust in deze drie-enige God te dienen. De wereld vindt God de Vader wat te scherp en te heilig. God eist immers heilig te zijn zoals Hij Zelf heilig is. De wereld heeft ook geen lust in het dienen van God de Zoon. De wereld vindt Hem te gering en zij ziet geen gedaante of heerlijkheid in Hem. De wereld heeft ook geen lust in het dienen van God de Heilige Geest. De Heilige Geest overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel. Maar de blinde wereld wil niet overtuigd worden van zonde, gerechtigheid en oordeel. Indien de wereld de drie-enige God niet dient, dan dient zij andere dingen. Dan dient zij rijkdom, eer en wellust. Dan is het met zulke mensen net als met de rijke man die veel goederen opgelegd had voor vele jaren. Koste was het kost wil de wereld eer verkrijgen. "Al zouden ze er een eeuwigheid aan wagen." Met Gods kinderen is het heel anders. Paulus noemt hen in onze tekst 'broeders'. Dit betekent niet dat zij letterlijk zijn broeders zijn, maar zij zijn dat wel in geestelijke zin. Geestelijk zijn zij familie van elkaar. Zij hebben één God tot hun Vader. Zij hebben één oudste Broeder: de Heere Jezus. Denk aan Psalm 22:23 'Zo zal Ik Uw Naam Mijn broederen vertellen.' Zij hebben één moeder: de kerk en zij verwachten één erfenis. Het woord 'geliefde' staat erbij: geliefde broeders. Zij delen in de liefde van God. De Heere Jezus heeft Zich uit liefde voor hen overgeven tot in de kruisdood toe, Hij heeft hen gekocht met Zijn dierbaar bloed. Het is Gods eis dat Gods kinderen elkander hartelijk liefhebben. 'Hebt elkander hartelijk lief.' Tenslotte is de liefde van de Heilige Geest in hun harten uitgestort. Zij moeten bezig zijn in het werk des Heeren. Dat is allereerst het werk des geloofs: het kennen van de waarheid, liefde tot de waarheid, wensen deel te hebben aan de waarheid, zichzelf overgeven aan de Heere Jezus en van genade verzekerd te willen zijn. De liefde tot God en Christus blijkt uit het bewaren van Gods geboden. 'Hieraan zal Ik kennen dat gij Mij liefhebt, zo gij Mijn geboden bewaart.' Het werk des Heeren is ook liefde tot de naaste, heiligmaking en een nauwgezette godzaligheid. De ziel moet werkzaam zijn in het werk des Heeren. Wie is de Heere? De apostel spreekt hier over de Heere Jezus. Waarom wordt de Heere Jezus de Heere van Zijn kinderen genoemd? Omdat zij door de Vader aan Christus gegeven zijn. Johannes 17:6 'Vader, zij waren Uwe, maar Gij hebt

ze Mij gegeven.' Omdat zij gekocht zijn door het bloed van Christus. Omdat zij met Christus ondertrouwd zijn in een geestelijk huwelijk. Omdat zij door Christus wederom geboren zijn. 'HEERE, Gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden, Gij zijt mij te sterk geworden.' Jeremia 20:7. "De wijze waarop wij bezig moeten zijn, is standvastig. Dit geeft zoveel te kennen als iets met opzet te doen, zoals de drie jongelingen. Zij zeiden tegen de koning dat het met opzet was dat zij zijn beeld niet wilden aanbidden. En zo moet de ziel opzettelijk bezig zijn in het goede, want in het goede te ijveren is altijd goed. Maar niet alleen standvastig, de ziel moet ook onbeweeglijk zijn. Dat woord schijnt genomen te zijn van een steenrots. Hoewel door de baren der zee overstroomd, wordt hij toch niet bewogen." Waardoor kan een ziel bewogen worden? Dat kan door twee dingen. Het kan gebeuren door dreigementen. Zo dreigde voor Daniël de leeuwenkuil als hij doorging met bidden. Dit dreigement bracht Daniël er niet toe op te houden met bidden. Naast dreigementen kan de ziel ook bewogen worden door gevele van vader, moeder of kinderen. Lief noch leed mogen aftrekken van het werk des Heeren. Let eens op Paulus. Hij was bereid om gebonden te worden te Jeruzalem en hij was ook bereid om te sterven. De ziel moet standvastig zijn in het werk des Heeren. Smijtegelt noemt enkele voorbeelden om dit aan te tonen. Als een zwemmer, die tegen de stroom in zwemt, zijn armen niet meer gebruikt, dan drijft hij terug. We kunnen ook denken aan een roeier die tegen de stroom in roeit. "Als hij zijn riemen laat hangen, drijft hij terug." Als iemand een stad wil innemen, moet hij zijn wapens in de aanslag houden, anders zal hij er niet in slagen de stad in te nemen. Dan gebeurt juist het tegenovergestelde: hij overwint niet, maar wordt zelf overwonnen. "Maar dit is nog niet genoeg. Men moet overvloedig zijn in des Heeren werk. Dat is overvloeiend. Bent u voorheen ernstig geweest, u moet nu nog overvloediger zijn, want al de weldaden van God verplichten de ziel daartoe. En nu vooral. Nu u weer uw verbond met God hebt vernieuwd. Maar de Heere Jezus zou wel tegen Zijn kinderen willen zeggen: 'Ik heb u wel meer brandend in liefde gezien als u aan Mijn tafel zat, en dat u Mij met de armen des geloofs hebt omhelsd, en dat u geen tijd genoeg had om te mediteren. Waar komt het dan vandaan? Is er dan geen schoonheid, heerlijkheid noch beminlijkheid meer in Mij te vinden?' Immers jawel. Maar het komt daar vandaan dat u met de bruid uit Hooglied 8 uw rok hebt uitgetrokken en zegt: 'Zou ik hem weder aantrekken? Ik heb mijn voeten gewassen. Zou ik die weer bezoedelen? Amen.'

A. van Heteren

KARAKTERS

De natuur is en blijft een boek van wonderen. Een eenvoudig voorbeeld daarvan: een boom met veel bladeren. Wel duizenden bladeren. Maar er is toch geen blad gelijk. Ze zijn allemaal verschillend. Zo zijn er talloos veel blijken van de grootheid van de Schepper. Met ons mensen is het ook zo: er zijn geen twee mensen hetzelfde.

Er verscheen onlangs een boekje, met als titel: "Rijkdom van karakters; juist als het botst..." Geschreven door Cock Grandia en zijn dochter Jentine. Vanuit een Bijbelse achtergrond. Dat is heel belangrijk en waardevol.

In de loop der eeuwen hebben meerderen over de verscheidenheid van mensen en karakters nagedacht. In de oudheid was het Hippocrates die een indeling van vier groepen gaf (sanguinisch, flegmatisch, cholerisch en melancholisch). Zo werden veel pogingen ondernomen om enig zicht te ontwikkelen op de verschillen in temperament.

Het boekje dat ik noemde, gaat uit van een grondschema van vier groepen. De schrijvers geven dit aan met vier kleuren: blauw, rood, groen en geel. Deze inkleuring werkt de duidelijkheid in de hand. Deze vier groepen kunnen nog nader worden ingedeeld, namelijk in twee hoofdgroepen. Er zijn tweemaal twee basistypen: introvert en extravert, en daarnaast: verstandstypen en de gevoelstypen.

Introverte mensen zijn vooral naar binnen (intra) en in zichzelf gericht. Extraverten hebben een sterke gerichtheid naar buiten (extra), naar de dingen om zich heen. U kunt zich voorstellen dat het verschil maakt waar je toe behoort. De eersten lopen met vragen en problemen aangaande hun eigen persoon. Zij zijn geneigd zichzelf te ontleden, ze lopen de hele dag als het ware naast zichzelf; doe ik het nu wel goed en oppassen dat ik geen fouten maak. Dat kan spanning geven. Er zitten veel goede kanten aan deze gerichtheid, maar het kan zeker ook doorslaan naar het negatieve. Het zou zover kunnen gaan dat men ongewild toch zichzelf te veel centraal stelt.

De tweede groepering heeft meer oog voor de buitenwereld. Ze lezen de krant van a tot z, er zijn open vensters naar de wereld, ze zullen politiek geïnteresseerd zijn en ze zijn in een gemeente de meer sociale typen, die meelevend en open ingesteld zijn. In het genoemde boek worden allerlei typeringen gegeven, die ik nu om praktische redenen niet volg. U kunt aan de hand van zulke eigenschappen enigszins zicht krijgen op uw eigen persoon.

Als ik dit nu betrek op de dienst van God, dan worden daardoor allerlei verschijnselen onder de mensen duidelijker. Als we deze tweedeling hanteren wanneer we spreken over bevindelijkheid, dan begrijpt u wel ongeveer hoe het uitpakt. Als dit schema overheersend wordt gehanteerd, kan het relativerend werken. Er zijn dan geen algemene regels te geven. De een beleeft het zo, maar de ander maakt dat niet mee, want hij is anders gericht. Je zou dan iemand zonder doorleving toch best kunnen zien als een kind van God. Het gaat echter niet om die "iemand", het gaat om uzelf. We zouden onszelf op deze manier kunnen bedriegen. Ik ben nu eenmaal zo, dus van mij worden zulke dingen niet gevraagd.

Maar het kan ook anders werken. We kennen in de kerk ook de neiging om te veel te algemeniseren. Als God je be-

keert, dan ga je dit en dat (achtereenvolgens) beleven. Op die manier lopen we toch gevaar alles over een kam te scheuren. Je kunt zo preken alsof iedereen een Thomas is, maar er zijn ook anderen zoals Petrus of Johannes die geestelijk nageslacht hebben. U hebt op die manier geen oog meer voor het bijzondere. Alle bladeren aan de boom zijn precies hetzelfde. Zeker, er is heel veel overeenkomst (de soort van de boom (eik of beuk) en nerven en bladstof, maar de vormen zijn totaal anders. Wijsgeren hebben over zulke vragen ook nagedacht (Rationalisten en Empiristen).

Als het over bekering gaat, kunnen we te snel een bepaald schema hanteren. Levi en Zacheüs moeten dan precies dezelfde controleposten door, ook al geeft Gods Woord dat zo niet aan. Heeft een dichter als Heman wel grond voor de eeuwigheid en is Mozes niet te somber in psalm 90, of missen we niet iets in psalm 103?

Als het persoonlijk wordt, kunnen er veel vragen ontstaan, vragen waarmee mensen kunnen tobben. Paulus zegt: "Verblijdt u te allen tijd...", maar dat kan ik niet en dat mis ik, dus ik mis een wezenlijk kenmerk van genade. Een ander zal zich juist optrekken aan zo'n tekst: zie je wel, je kunt ook zonder al die klachten wel zalig worden. Ga zo maar door. Maar diezelfde Paulus heeft ook gesteld: "Weent met de we-nenden...". En daar gaan we dan weer om onszelf en elkaar in een ander hokje te plaatsen.

Er zijn dus qua karakter heel verschillende typen. Maar maakt dat wat uit? Ik bedoel: maakt dat verschil is geloofsbeleving? Ja en nee. Een eikenblad is heel kenmerkend geschapen, er zijn duidelijke herkenningstekenen. De kleur en de opbouw en de boom. Maar er zijn daarbij ook afwijkende vormen, maar denk er om: het blijft wel een eikenblad en dat is nu eenmaal niet rood; dat kun je er niet van maken.

U begrijpt wel dat er wijsheid nodig is op de preekstoel. Is de dominee introvert of heeft hij alleen maar oog voor het dogma en voor de leer. Heeft hij de gave om af te dalen tot het persoonlijke, komt hij dicht bij je in de preek, of blijft het algemeen en komt het niet boven de exegese uit? Daar zou je rekening mee kunnen houden. Dat geldt ook van uzelf! Hoe staat het bij u met uw bekering, met uw kennis, met uw omgang met de Heere en met anderen?

Deze materie heeft te maken met de drie stukken. Deze geven de kenmerkende eigenschappen van het "eikenblad" aan, maar in welke vorm dat gebeurt is ook van belang. Deze indeling dient om ons te waarschuwen voor de uitersten. Nuancen en kleuren kunnen en mogen er zijn. Het kan verhelderend werken uzelf en de ander eens te bezien vanuit dit onderscheid. De goede Herder kent volmaakt het aangezicht der schapen.

P. Roos

Voor de poort en door de poort.

Aan het einde van een preek haalde ik iets aan uit het leven ds. McPhail, liever gezegd iets uit het einde van zijn leven, vlak voor zijn sterven. Iemand vroeg mij waar dit te vinden is. Nou, dat is een makkelijke vraag deze keer. Om de vraagsteller te dienen en met hem anderen neem ik hierbij een stukje over. Ik hoop dat het duidelijk mag zijn!

Ds. MacPhail was predikant in Resolis in Schotland en leefde van 1716 tot 1774.

In het boek "Gelijk de dauw van Hermon" van de hand van L.J. van Valen vindt men een vrij uitvoerige beschrijving van zijn leven.

Hieronder volgt uit het genoemde boek het deel waarin gesproken wordt over zijn droom op zijn sterfbed.

"Het werk van Hector MacPhail bleek niet zonder zegen. James Calder, een predikant hoorde eens, zoals hij het noemde: een van zijn beste preken en wel uit Titus 2, Verwachtende de zalige hoop en verschijning van de grote God en onze Zaligmaker Jezus Christus. Uit deze verwachting sprak ds. MacPhail bij het klimmen der jaren in meerdere mate en naar de verschijning van deze heerlijkheid verlangde zijn ziel.

Vlak voor zijn dood werd deze hoop op de eeuwige zaligheid ten uiterste aangevallen. Vlak voor de poorten der eeuwigheid, toen hij moest gaan door het dal van de schaduwen des doods, was zijn hoop op de hemelse erfenis bijna verloren. In een neerslachtige gemoedstoestand viel hij in slaap en droomde een merkwaardige droom.

Hij bevond zich in zijn droom buiten de poorten van het hemelse Jeruzalem, waar hij eenzaam en verlaten moest wachten totdat de poort zou opengaan. Doch, toen hij zag dat alles gesloten bleef en er niemand was om hem te helpen, legde hij zich neer om te sterven.

Plotseling zag hij dat de poort open ging en een heerlijke stoet, bestaande uit Noach, Abraham en al de patriarchen ging de stad binnen. De poort ging weer dicht en Hector MacPhail werd weer alleen gelaten. Spoedig hoorde hij weer een naderbij komende stoet. Nu herkende hij Mozes, Aaron, Samuel, David en al de profeten. Maar toen ook zij de deur waren binnen

gegaan, werd die weer gesloten voor hem.

Het derde gezelschap bestond uit de apostelen en de eerste christenen, het vierde uit Luther en Knox met al hun medestrijders, het vijfde bevatte enigen van zijn vrienden die in de Heere waren gestorven.

Maar weer zag hij dat de poort gesloten werd. Nu was hij geheel hopeloos. Voor hem scheen de hemelpoort voor eeuwig toegesloten. Hij was een huichelaar en had nooit genade gekend. Menende in te gaan en niet te kunnen. Hij had zich voor eeuwig bedrogen. Evenals Jona wenste hij te sterven.

Maar opeens hoorde hij voetstappen naderbij komen. Het was een eenzame pelgrim die naar hem toekwam. Toen zag hij dat het koning Manasse was, die Israel had doen zondigen, maar door Gods soevereine genade vergeving van zonden had ontvangen. Hij pakte met alle kracht zijn kleed vast en bewoog zich achter Manasse aan al kruipend naar de stad toe. Hij zag dat de poort werd geopend en het licht van de heerlijkheid van het hemelse Jeruzalem scheen op zijn aangezicht.

Toen de poort zich achter hem sloot ontwaakte hij. De lering, die hij uit deze droom ontving, werd hem door de apostel als volgt voorgesteld: Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben! (1 Tim. 1:15) Zo was er nu ook voor MacPhail, die zichzelf als de voornaamste had leren kennen een mogelijkheid om zalig te worden! Zijn ziel werd vervuld met de hoop der eeuwige heerlijkheid door het aanschouwen van de Rots der eeuwen, Die al zijn overtredingen voor eeuwig had uitgewist".

K. Hoefnagel

Het gesprek tussen Christus en Nicodémus (14)

lessen voor ambtsdragers

Afronding en toespitsing

Al dertien keer hebben we nagedacht over het gesprek tussen Christus en Nicodémus. Het is mijn bedoeling om in deze en de volgende afleveringen te komen tot een zekere afronding én toespitsing.

De afronding betekent dat we in onze bespreking van Johannes 3 niet verder zullen komen dan vers 15. Niet omdat de laatste zes verzen uit het gesprek tussen Christus en Nicodémus (vers 16-21) onbelangrijk zouden zijn. Integendeel: ook die verzen bevatten een ernstige en kostbare boodschap.

Maar ik denk dat de eerste vijftien verzen voldoende stof opleveren om de dingen nog wat toe te spitsen op de praktijk van het ambtelijke werk. Juist nu het winterseizoen met de huisbezoeken weer begonnen is, kan dat nuttig zijn. Vijf dingen verdienen onze aandacht, als we bij wijze van terugblik letten op de grote Ambtsdrager in gesprek met Nicodémus:

1. *Zijn brandende hart;*
2. *Zijn leidende hand;*
3. *Zijn sprekende stem;*
4. *Zijn luisterend oor;*
5. *de vrucht op Zijn werk.*

Bereidheid

Als we nog een moment terugblikken op de nachtelijke ontmoeting tussen Christus en Nicodémus, is het eerste opmerkelijke wel, dat Christus bereid was om Nicodémus 's nachts te ontvangen. We herinneren ons nog dat het nachtelijk tijdstip van Nicodémus' komst tot Jezus verschillende verklaringen heeft gekregen. Was het uit vrees of schaamte dat Nicodémus dit tijdstip uitkoos? Sloot hij aan bij de gewoonte van de oude rabbiën, die juist na zonsondergang met elkaar spraken over het Woord van God? Of moeten we de woorden dat Nicodémus 's nachts tot Jezus kwam, allereerst lezen als een verwijzing naar de geestelijke nacht die er lag over Nicodemus' leven? De nacht van onwetendheid en van geestelijke dood?

Hoe het ook zij: De Heere Jezus ontving Nicodémus. Hij toonde Zich bereid om te luisteren naar diens vragen. Hij wilde hem te woord staan. Terwijl Hij als geen ander zag, wat er allemaal ontbrak in het hart van Nicodémus. Hij wist volkomen wat voor zwarte zondaar Nicodémus nu eigenlijk was. Want Christus blikte door de buitenkant van Nicodémus' leven heen. En Hij zag 'dat het hart van Nicodemus vol doornen en door onkruid verstikt was, zodat er nauwelijks enige plaats was voor geestelijk onderwijs' (Calvijn).

Brandende liefde

Waarom ontving de Heere Jezus Nicodémus dan toch? Voor het antwoord op die vraag moeten we een ogenblik letten op het hart van Christus. Dat was een hart dat brandde van liefde. Allereerst liefde tot de eer van Zijn Vader. Dáárop was Christus allermeele gericht.

Iemand die dat in de geschiedenis van onze kerken sterk benadrukt heeft, was prof. Wisse. Hij sprak in dit verband van de 'theologische Christus': Christus is gekomen om allereerst de eer van Zijn Vader te herstellen en Zijn deugden op te luisteren. Welnu, ook in het ontvangen van Nicodémus en het spreken met deze schriftgeleerde ging het Christus allereerst dáárom.

Maar deze brandende liefde in het hart van Christus betrof niet alleen de eer van Zijn Vader. Ze betrof ook al de schapen die God Hem gegeven had. En hoe trof Christus hen aan, toen Hij hen opzocht? Als verloren schapen. Of hun beeld nu getekend was in de goddeloze mens die leeft middenin de zonde, zoals de Samaritaanse vrouw (Johannes 4). Of dat hun beeld getekend was in de godsdienstige mens buiten Christus, zoals Nicodémus (Johannes 3).

Ook die liefde tot verloren zondaren heeft Christus gedreven om de deur voor Nicodémus te openen.

Ambtelijke les

Hier vinden we een eerste ambtelijke les in het gesprek van de Grote Ambtsdrager met Nicodémus. Want wat hebben we het onmisbaar nodig, dat iets van de dingen die in Christus' hart zo volmaakt aanwezig waren (en zijn), door genade ook in ons hart mag leven.

Wat is het gebed in dit opzicht gepast: 'O Zoon, maak ons Uw beeld gelijk'. Zodat ons hart bij alles wat we doen, allereerst gericht zou mogen zijn op de eer van God. Dat we bij ieder bezoek dat we afleggen, bij iedere vergadering die we bijwonen, bij ieder gesprek dat we voeren, de vraag zouden stellen: Hoe zal God aan Zijn eer komen? Dat ons ambtswerk theologisch mag zijn. Op God gericht. Dat ons hart mag branden van liefde tot de eer van God.

En dat ons hart ook gericht mag zijn op de zaligheid van zondaren. Dat we bewogen zijn met de mensen die aan onze ambtelijke zorg zijn toevertrouwd.

Scherpe vragen

En dan kunnen vanuit die bewogenheid best scherpe vragen worden gesteld. Ik denk aan de negentiende-eeuwse Schotse predikant Robert Murray McCheyne. U weet wellicht: McCheyne was een prediker, die Gods eer liefhad en die de zielen van zijn hoorders liefhad. Die in grote bewogenheid preekte. Zelfs zo dat de tranen over zijn wangen stroomden, als hij sprak over het laatste oordeel. Maar het was ook een prediker die eerlijk omging met zijn mensen. In zijn verzamelde geschriften die zijn uitgegeven onder de titel 'O Israëls verwachting', vindt u een aantal vragen die McCheyne stelde aan hen die voor het eerst deelnamen aan het Heilig Avondmaal. Dat zijn geen zalvende opmerkingen. Integendeel, het zijn confronterende en ernstige vragen. Hartdoorzoekend. Maar ze kwamen voort uit een hart dat bewogen was.

1892 – 2017 of: Hondervijfentwintig CGK. (2)

TER SYNODE GEBRACHT.

De synode van Amsterdam, die bijeen-geroepen was om de Vereniging van 1892 tot stand te brengen, kreeg een aantal bezwaren ter tafel. In ons vorig artikel memoreerden we hoe H. Algra in Het wonder van de negentiende eeuw bijna “op de valreep” van zijn boek er toch nog melding van maakte. Hij geeft daar in dit boek, dat gerust een standaardwerk genoemd kan worden, een duidelijke weergave van op pagina 345.

702 PERSONEN.

Onder leiding van ds. F.P.L.C. van Lingen en ds. Js. Wisse Czn. werden door 702 personen de bezwaarschriften ingediend. Zij vroegen de synode de vereniging “zòd niet te sluiten” of, zoals een andere weergave (van ds. H. Janssen) meldt: “sluit thans nog niet definitief de door zoo velen gevreesde vereeniging” De synode heeft deze bezwaren natuurlijk wel besproken maar toch niet overgenomen. We nemen deze bezwaren, door H. Algra vermeld, letterlijk van hem over:

- a. “De gemeenten zijn niet gehoord;
- b. De beginselen van afscheiding en doleantie zijn zozeer met elkaar in strijd, dat vereniging slechts kan leiden tot twist en eindeloze verwarring;
- c. Het valt bezwaarlijk alle kerken der Doleantie voetstoots als zuivere Gereformeerde kerken te erkennen;
- d. De noodzakelijke liefde, als voorwaarde voor dit “huwelijk” ontbreekt;
- e. Voorgangeren der dolerende kerken hebben dingen geleerd over Wedergeboorte en Doop, die wij niet als Gereformeerd kunnen erkennen”.

Deze bezwaren waren reeds heel duidelijk in de Christelijke Gereformeerde Kerk verwoord in 1888. Toen nog wilde de synode heel duidelijk weten dat de kerken van de Doleantie gebroken hebben met “het Ned. Herv. Kerkgenootschap, zoals dat sedert 1816 bestaat”. In 1891 echter was al pas op de plaats ge-

maakt op voorstel van Dr. Bavinck om: a. te vergeten hetgeen achter was; b. elkaar over en weer als wettigen kerken te erkennen; en c. met elkaar te verenigen op de grondslag van de Drie Formulieren van Enigheid. Ondanks alles was er toch besloten om van beide zijden door deputaten zo mogelijk “een *acte van ineenmelting te ontwerpen*”. Zo blijkt maar weer dat er voor de bezwaarden in een jaar tijds veel kan veranderen.

WAAR KOMT HET OP NEER?

Op catechisaties houden we onze catechisanten meestal voor dat de bezwaren kerkrechtelijk, kerkhistorisch en dogmatisch van aard zijn. Er zijn heel wat overzichten over deze bezwaren in de loop der jaren gepubliceerd. Ik denk dat onze jeugd helaas en ten onrechte niet zo onder de indruk komt van kerkrechtelijke en kerkhistorische bezwaren. Die spreken de jeugd van vandaag niet zo meer aan. Maar het is wel duidelijk dat de uitspraak van A. Kuyper over de Afscheiding van 1834 dat die “krank in de wortel” zou zijn, veel verduidelijkt. De Doleantie werd als een noodsprong beschouwd, terwijl de Afscheiding werd gezien als een werk van de Heere. Alleen al het feit dat Kuyper pas vele jaren later als Nederlands Hervormd predikant de Doleantie van 1886 in gang zette is daar een bewijs van. Het is niet teveel gezegd dat het principe van de Afscheiding werd miskend. Het zijn echter vooral de dogmatische bezwaren die tegen de Vereniging van 1892 gemaakt moeten worden die tot op de dag van vandaag relevant zijn. De verschillen in de visie over de opleiding van de predikanten in Amsterdam en Kampen laten we nu buiten beschouwing.

VERONDERSTELDE WEDERGEBOORTE.

De opvattingen van dr. A. Kuyper ten aanzien van wedergeboorte en doop zijn heel duidelijk onder de bezwaren vermeld. Dat ze op de laatste plaats vermeld zijn wil niet zeggen dat ze het minst belangrijk zijn. Al lijkt het dat ze

niet een duidelijk onderwerp van gesprek zijn geweest ter synode, toch is het gaandeweg het hoofdbezwaar geworden. In een serie artikelen in de Wekker heeft prof. Dr. W. van 't Spijker dit ook in zekere zin toegegeven. Dat kwam omdat men dit ter synode meer zag als een privé mening van een individueel kerklid. Maar gezien de grote betekenis van Kuyper en de invloed die er van hem uitging, blijkt wel dat hij met een filosofische bril de H. Schrift benaderde en zo een theologisch systeem hanteerde. De ontwikkelingen in de loop der jaren hebben e.e.a. duidelijk aangetoond. Het komt er op neer dat volgens Kuyper de doop een zegel is op iets in de mens. De wedergeboorte en het geloofsvermogen of de inwendige genade wordt in de dopeling verondersteld. Kuyper vond dat wie zonder die veronderstelling doopte ongereformeerd was. Later sprak de Generale Synode van de Gereformeerde Kerk dan ook uit dat je dopelingen moest houden voor wedergeboren en in *Christus geheiligd, totdat bij het opwassen uit hun wandel of leer het tegendeel blijkt*.

GEVAARLIJK UITGANGSPUNT T.A.V. DE DOOP.

Het zal duidelijk zijn dat het bijzonder gevaarlijk is als met dit uitgangspunt een doop plaats vindt. Bovendien zal dit ook een heel gevaarlijke invloed geven op de prediking. Wie wedergeboorte en geloof veronderstelt zal de oproep tot bekering overbodig vinden. Ook de twee wegen zullen niet meer benadrukt worden. Met andere woorden zo zal dit een heel oppervlakkige prediking in de hand werken. De klem en de eis tot bekering en geloof gaat ontbreken. Steeds zal er gewezen moeten worden op het feit dat het geloof van de ouders voor de doop van hun kinderen en ook het geloof van de kerk nooit een grond kan zijn voor de doop. Laten we ook in 2017 vasthouden en staande houden dat de doop niet verzegelt wat in de dopeling aanwezig is of verondersteld wordt. De belofte van het verbond wordt betekend en verzegeld. Ook tegenover de zgn. refobap-

tisten is dit nodig steeds onderstreept te worden. Zo blijft het standpunt van de bezwaarden tegen de Vereniging van 1892 actueel.

GELOOFSGRONDEN.

Er was een duidelijke tendens om degenen die bezwaren hadden als scheurmakers te beschouwen. Zij werden gezien

als mensen die alleen maar zichzelf op het oog hadden en kwade bedoelingen hadden. Maar bij de bezwaarden woog de vraag heel zwaar: als we meegaan zijn we dan trouw aan de belijdenis van de kerk en bovenal zijn we dan trouw aan de Koning der kerk? Zij waren er diep van overtuigd dat zij aan de Heere ook eenmaal rekenschap moesten af-

leggen. Zij zouden meegewerkt hebben dat een leer in de kerk werd toegelaten die in strijd is met de Heilige Schrift. Zij handelden in geloof. Het is daarom dat zij op 20 juli 1892 een vergadering belegden van leden van de Christelijke Gereformeerde Kerk. Men wilde blijven wat men was.

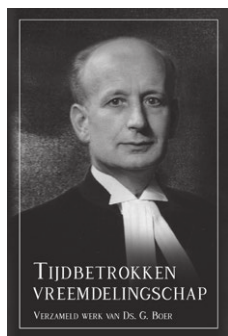
PERS BERICHT

WERKGROEP OUDERSENFAMILIERONDOM

De werkgroep is opgericht vanuit de behoefte aan onderling contact van mensen, die met homofilie worden geconfronteerd in het gezin en/of familiekring. Wanneer wij hiermee te maken krijgen, komen we voor allerlei vragen te staan. De hoofdvraag is vaak: Hoe moeten we met onze zoon/dochter die anders geaard is omgaan? Het doel van de werkgroep is om elkaar daarin tot een hand en een voet te zijn. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om standpunten op te rekken of ter discussie te stellen. We nemen de Bijbel als uitgangspunt voor ons spreken en denken over seksualiteit en dat het scheppingsgegeven ons laat zien dat het huwelijk bedoeld is voor twee mensen van verschillend geslacht. Meer informatie kunt u vinden op de website: www.oudersenfamilierondom.nl

We beleggen regionale bezinningsavonden voor ouders en familieleden van mensen met een andere geaardheid. Regio Zuid/West en regio Noord/Oost op vrijdag 6 oktober 2017, 19:30 uur. Regio Randstad vrijdag 13 oktober 2017, 20:00 uur. De locaties worden bekend gemaakt aan diegenen die zich hiervoor hebben aangemeld. We heten u alvast hartelijk welkom op deze avond. Aanmelden kan door een email te sturen naar info@oudersenfamilierondom.nl

BOEKBESPREKINGEN

J. van der Graaf (red.), *Tijdbetrokken vreemdelingschap. Verzameld werk van ds. G. Boer, gebonden, 849 blz., € 59,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-94-6278-6431.*

Dit boek vraagt aandacht voor het werk van ds. G. Boer (1913-1973). Ds. G. Boer was een invloedrijk predikant in de Ned. Hervormde Kerk. Hij is onder meer voorzitter geweest van de Gereformeerde bond. Het boek

bestaat uit twee delen. Het eerste deel gaat over gemeente en prediking. Het tweede deel gaat over Kerk en theologie. Ds. G. Boer stond een prediking naar Schrift en belijdenis voor. Ook komt duidelijk naar voren dat ds. G. Boer opkwam voor het gereformeerde karakter van de Ned. Hervormde Kerk. Hij beijverde zich voor de handhaving en doorwerking van die

belijdenis. Hierbij valt te denken aan de verzoening en het plaatsvervangend lijden en sterven van Christus. Ds. G. Boer heeft veel nagelaten wat ook in onze tijd nog van betekenis is. Hierbij valt te denken aan de schepping zoals die wordt verwoord in het boek Genesis. Ds. G. Boer heeft over Genesis 1 een serie Bijbellezingen gehouden. Veel behartenswaardige zaken zijn daarin te lezen. Er wordt in onze tijd veel (te veel?) over schepping en evolutie geschreven. Dat kan veel verwarring geven onder jong en oud, maar met name onder studenten. Daarom lijkt het ons goed iets van het gedachtengoed van ds. G. Boer weer te geven. Ds. G. Boer signaleert zaken die in onze tijd ook leven. "Mag ik er een paar noemen? 1. Volgens sommigen moeten er praeadamieten geweest zijn, dat zijn mensen, die vóór Adam en Eva geleefd zouden hebben. 2. Volgens anderen zou God uit de reeds bestaande rassen Adam en Eva verkoren hebben om uit hen een nieuw mensengeslacht te bouwen." Ds. Boer laat de Schrift zelf aan het woord. "Laat ons zien. Paulus onderwijst ons, dat de eerste mens Adam geworden is tot een levende ziel, de laatste Adam tot een levendmakende Geest (1 Cor. 15:45); dat de eerste mens is uit de aarde aards, de tweede Mens is de Heere uit de hemel (1 Cor. 15:47); dat de dood door één mens is en ook de opstanding der doden door één Mens is (1 Cor. 15:21); dat gelijk zij allen in Adam sterven, alzo zij ook allen in Christus levendgemaakt worden (1 Cor. 15:22). Verder onderwijst ons de apostel in de Romeinenbrief, dat door één mens de zonde in de wereld is ingekomen en door de zonde de dood en de dood door alle mensen is doorgedaan, in welke of omdat allen gezondigd hebben (Rom. 5:12); dat Adam een voorbeeld is van Hem (Christus) die komen zou (Rom. 5:14); dat door de misdaad van één velen gestorven zijn en de genade Gods veel meer van één Mens Jezus Christus over velen overvloedig is geworden (Rom. 5:15); dat door de misdaad van één de dood geheerst heeft door die ene en dat de overvloed der genade en der gave der rechtvaardigheid heersen door die Ene, n.l. Jezus Christus (Rom. 5:17); dat door één misdaad de schuld gekomen is over alle mensen tot verdoemenis en dat door één rechtvaardigheid de genade over alle mensen komt tot rechtvaardigmaking des levens (Rom. 5:18); dat door de ongehoorzaamheid van één velen tot zondaar gesteld zijn, en zo ook door de gehoorzaamheid van Eén velen tot rechtvaardigen gesteld zijn (Rom. 5:19). Waarom wordt dit alles uitvoerig vermeld? Is er iemand in ons midden, die dit ontkent? Is dit geen water naar de zee dragen? Dat kan! Maar weet ge, de gedachte, dat Adam en Eva schimachtige figuren zijn, wint hand over hand veld, ook in kringen, waar wij dit niet verwacht hadden. Daarom wil ik u wapenen voor een strijd die op de scholen reeds lang gaande is en van lieverlede de gemeenten binnen dringt." Dit

is duidelijke Schriftuurlijke taal. Helaas moet geconstateerd worden dat dit in onze tijd werkelijkheid is. Ds. G. Boer schrijft ook het volgende: "Wie Adam verliest, verliest Christus. Wie Adam laat verdampen in de nevelen van de oergeschiedenis heeft de Heilige Schrift naar haar zelfgetuigenis tegen zich. Ja, die heeft de Heilige Geest, die van deze Schriften de Auteur is tegen zich, die heeft God tegen zich. En dit heeft zich gewroken en zal zich verder wreken! Want wie Adam verliest, die verliest Christus. Wie Adam tot een legendarische figuur maakt, die verliest de Christus der Schriften. Wie de geschiedenis van de Godsopenbaring vanuit het midden, dat is vanuit Christus, wil leren, bedenke dat Christus nooit de tweede Mens genoemd zou zijn, wanneer de eerste mens (Adam) niet bestaan zou hebben. Het Woord is echter vlees geworden en het heeft onder ons gewoond. Gods daden zijn historische daden. Zij zijn de geschiedenis ingegaan. Als dit niet waar is, heeft de verkondiging geen grond en is ze leeg. Wie Adam laat vallen, laat meer vallen. Wie het levensverband van ons allen met Adam loochent, loochent ook de erfzonde. Dat gebeurt dan ook prompt. En wie de toerekening van Adams zonde aan u en mij ontkent, kan moeilijk de toerekening van Christus' gerechtigheid handhaven. In de derde plaats getuigt de Heilige Geest door Paulus, dat God, die de wereld en al wat daarin is gemaakt heeft, die een Heere is van hemel en aarde, uit enen bloede (St. Vert.), uit één enkele (Nieuwe Vertaling) het gehele menselijke geslacht gemaakt heeft om op de gehele aardbodem te wonen. Met welk doel? Opdat zij de Heere zouden zoeken, of zij Hem al tastende vinden mochten. Want in Hem leven wij, bewegen wij ons en zijn wij (Hand. 17:24-28). Ook deze Schriftplaats herinnert ons aan de schepping van de mens. 4. Vanuit de vaste zekerheid van het Woord Gods zien wij de betrekkelijkheid van menselijke veronderstellingen des te scherper. Het geloof heeft een geheel eigen kennis, die de wetenschap noch bevestigen noch ontkennen kan." Even verderop lezen wij: "Maar de Heilige Geest zet nooit de Heilige Schrift opzij! En de Schrift zegt: Adam – Christus; de aardse mens – de hemelse mens; de zondeinbrenger en de zondewegdrager; de vloek en toornbrengende en de zegen en genade gevende; de veroordeling meedragende en de vrij spraak brengende. Adam is het hoofd van het menselijk geslacht. Christus is het Hoofd van de nieuwe mensheid. Adam heeft de zijnen – Christus heeft de Zijnen. Adam draagt over: zonde, dood, toorn en oordeel. – Christus draagt over: gerechtigheid, leven, liefde en vrij spraak. Adam maakt van het paradijs een woestijn. – Christus maakt van de woestijn een paradijs."

Dr. A. Baars, dr. P.C. Hoek en dr. A.J. Kunz, *De belijdenisgeschriften, Pastoraal en actueel*, paperback, 111 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-94-0290-0057. Voor de inhoud van dit boekje is geput uit de lezingencyclus 'Studium generale van Driestar hogeschool' die in de cursus 2015-2016 werd gegeven. Het doel van 'Studium generale' is: verdieping van de kennis van de Bijbel en de belijdenisgeschriften. We lezen

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 10 oktober 2017. Kopij graag binnen donderdag 28 september.

Ontmoetingsdag 'Bewaar het Pand'

Velen waren naar Urk gekomen uit alle streken van het land. Het Woord mocht klinken en weerklank vinden. Bekenden mochten elkaar ontmoeten en spreken. We mogen terugzien op een goede ontmoetingsdag.

Toogdag GBS

D.V. zaterdag 14 oktober 2017 belegt de GBS haar 52e toogdag in het kerkgebouw 'De Hoeksteen' van de Gereformeerde Gemeente in Nederland, aan de Vellerselaan 1 te Barneveld. De toogdag begint om 10.30 uur en de middagsamenkomst om 14.00 uur.

Damwoude

D.V. zaterdag 14 oktober zal de bevestiging en intrede plaatsvinden van ds. A.A. Egas in Damwoude. Ds. K. Visser zal de bevestiging verrichten. De dienst vindt plaats in de 'Sionskerk' Haadwei 127, Damwâld. Aanvang 14.00 uur. Na de dienst is er in de kerkzaal gelegenheid om de familie Egas de hand te drukken. Voor degenen die van ver komen is er daarna gelegenheid een broodmaaltijd te gebruiken in de grote zaal onder in de kerk. Het adres van de fam. Egas wordt per 4 oktober Haadwei 125, 9104 BE Damwâld, tel. 0511-421806. Email: aaegas@kliksafe.nl

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand**.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 24,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 25,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

in het voorwoord: "De eerste bijdrage over de oudkerkelijke belijdenisgeschriften maakt duidelijk dat de klassieke triniteitsleer in de Geloofsbelijdenissen van Nicea en Athanasius de basis vormt voor een zuivere Bijbelse Godsleer. In de twee daaropvolgende opstellen staan de Heidelbergse Catechismus en de Nederlandse geloofsbelijdenis centraal. Helder wordt positie gekozen in de vraag naar de betekenis van de leer van de rechtvaardiging, die in de Reformatie werd herontdekt: Zij vormt het hart ervan. De laatste bijdrage, over de sacramenten doop en avondmaal, is waardevol, omdat hierin bij de vragen die in de gereformeerde gezindte hierover leven, richting wordt gewezen door deze geschriften zelf aan het woord te laten."

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

Op blz. 12 komt Arius ter sprake. Deze leerde dat de Zoon van God niet ten volle God is. De Zoon neemt een soort tussenpositie in tussen God boven Hem en de schepselen onder Hem. De meerderheid van het concilie van Nicea handhaafde met kracht dat de "eniggeboren Zoon van God uit de Vader geboren is, vóór alle eeuwen, God uit God, Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God geboren, niet gemaakt, van hetzelfde Wezen met de Vader." De zogenaamde 'Turmerlebnis' van Luther wordt weergegeven op de blz. 56, 57 en 58. De kinderdoop komt ter sprake op de blz. 84 en 95. In kort bestek wordt veel geboden.

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

STICHTING VERBODEN VAN
HEIDELBERG & DORDRECHT

**DE DUITERS
KENNEN HUN
'EIGEN' HEIDELBERGER
NIET MEER**

Helpt u mee om dit boekje terug te geven
aan het Duitse volk?

Zie onze website www.svvhed.org
voor informatie.
Of bel 01 80 51 08 90,
ook voor een presentatie.

Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

De Verrassing
Bungalowpark

**Welkom
terug op
ons park!**

**Al 60 jaar
verrassend op Texel!**

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

*Begravenisonderneming
de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Hardinxveld-Giessendam	Dordrecht e.o.	Waardenburg
0184 - 61 11 54	078 - 641 27 40	0418 - 65 20 39

H. de Jongh

D.D.E. Meliester

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl